

II

12. november 1938.

List Rudolfa B., kolonistu, predtým príslušného do obce Veľké Úľany – kolónia Švehlovo, Kolonizačnému referátu v Bratislave, v ktorom vypovedá, ako maďarské miestne obyvateľstvo vyrabovalo kolóniu. V strachu o vlastnú bezpečnosť bol donútený opustiť svoje bydlisko a majetok.

Bol som kolonistom vo Veľkom Fedýmeši (*Veľké Úľany*) – obec Švehlovo a obrábal som 25 kat. jutár vlastného pridelu a 52 kat. jutár ako dedičstvo po svojom otcovi Matúšovi. V dôsledku obsadenia galantského okresu Maďarskom bol som nútený svoje gazdovstvo opustiť a poveriť dozorom Františka S., môjho zamestnanca.

Usadlosť som musel opustiť pod hrozbou tamjších maďarských obyvateľov z Veľkého Fedýmeša, ktorí v počte asi 15 ľudí vpadli v noci z 9. 11. na 10. 11. do mojej usadlosti, vyhrážali sa mi stýraním a streľbou a žiadali, aby som im vydal peniaze, lichvu, zbožie a všetky svoje movitosti. Za pomoci svojho zamestnanca a suseda pána W. postavil som sa na odpor, čím sa mi podarilo toto nebezpečie odvrátiť. Táto tlupa odišla, pravdepodobne preto, aby si pribrala ďalšiu posilu, proti ktorej by sme boli bezmocní, a chystala sa pravdepodobne ešte teže noci previesť svoj čin.

Bol som očitým svedkom, ako maďarskí obyvatelia obce Vizkelet (*Čierny Brod*) rabovali kolóniu Hajmáš. Počali od najkrajnejšej T. usadlosti a pokračovali smerom k mojej usadlosti. Keď sa o tejto rabovačke dozvedeli obyvatelia vo Veľkom Fedýmeši, vypravili sa hromadne s vozmi na rabovačku do kolónie Hajmáš a do Sedína, kde sa dopúšťali násilností na kolonistoch, zvlášť na kolonistoch českej národnosti. Keď som videl, že na kolónii Hajmáš dokončujú rabovačku a chystajú sa vpadnúť do môjho dvora a keď som videl, akých násilností sa dopúšťajú voči kolonistom aj za prítomnosti maďarských vojakov, z obavy o svoju telesnú bezpečnosť utiekol som v poslednom okamihu cez polia tak, aby som na úteku nebol spozorovaný, smerom k Čiernej vode a cez Pustý Fedýmeš (*Veľké Úľany*) do Báhoňa.

V dokonalej úcte

Rudolf B., v. r.

SNA, KR, kr. 26, č. 8542.

12

12. november 1938, Sobrance.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Emiliánom P., Boženou P., Oldřichom Z., Mikulášom B., Jozefom D., Antonínom F., Vojtechom D., Tomášom K. a ďalšími bývalými kolonistami, ktorí vypovedali o brutálite a fyzickej týraní maďarských bezpečnostných orgánov pri ich vyhosňovaní z teritória maďarského štátu.

Zápisnica

Bez predvolania dostavil sa Emilian P., predtým obyvateľ obce Pavlovo, a vypovedá: